

Länsstyrelsen
Skåne

KUNSKAPSBANK FRAMTIDENS FRILUFTSLIV I SKÅNE

Tillsammans når vi de friluftspolitiska målen!

Kunskapsbank med vägledningar, statistik, rapporter och goda exempel

Titel: XXXXXXXX

Utgiven av: Länsstyrelsen Skåne

Författare: Malin Andersson
Moa Vitestam

Beställning: Länsstyrelsen Skåne
Samhällsbyggnad
205 15 Malmö
Telefon 010-224 10 00

Copyright: Länsstyrelsen Skåne

Diarienummer: 507-34103-2022

ISBN: xxx-xx-xxxxx-xx-x

Rapportnummer: xxxx:xx

Layout: Xxxxx Xxxxx

Tryckeri, upplaga: Länsstyrelsen Skåne, xxx ex

Tryckår: 20XX

Omslagsbild: Skridskoåkare på Ringsjön
Fotograf: Malin Andersson 2019

Innehållsförteckning

INLEDNING	6
IDEELLA OCH KOMMERSIELLA AKTÖRER	6
Skånska exempel	6
Tourism matters! Strategisk färdplan för Skåne mot 2030	6
Vägledning och stöd	6
Vägledning om allemansrätten.....	6
Turism på annans mark.....	6
Skåne som naturturismdestination- kommunikationsstrategi.....	6
Organiserat friluftsliv och naturturism i skyddad natur	7
Arrangemang i naturen.....	7
Dialog om arrangemang i naturen.....	7
KOMMUNER, REGION OCH MYNDIGHETER	7
Skånska exempel.....	7
Kristianstads kommun.....	7
Lunds kommun.....	8
Helsingborgs stad	8
Handlingsplan för Skånes friluftsliv 2018–2021	8
Grön infrastruktur.....	8
Naturvärdesöversikt	8
Regionplan för Skåne 2022–2040	8
Sätt Skåne i rörelse	9
Vägledning och kunskapsstöd	9
Vägledning om allemansrätten.....	9
Kommunal friluftslivsplanering.....	9
Kartlägga naturområden för friluftsliv.....	9
Grönplanering.....	9
Ekosystemtjänster i den byggda miljön – vägledning & metod.....	9
Gör plats för barn och unga!	10
Friyta vid skola och förskola.....	10
Planera för rörelse.....	10
Skogskötsel för friluftsliv och rekreation.....	10
Skogssektorns gemensamma målbilder för god hänsyn till friluftsliv och rekreation.....	10
Tillgång till vardagsnära natur är bra för folkhälsan	10
Vägledning och webutbildning om tillgängliga natur- och kulturområden.....	11
Nationellt ramverk för vandringsleder.....	11
Inrätta kommunala naturreservat	11
Grönområden för fler – en vägledning för bedömning av närhet och attraktivitet för bättre hälsa.....	11
Planering för ökad och säker cykling	11

FORSKNINGSPROJEKT	11
Mistra Sport & Outdoors	11
Friluftsforskning.se	11
STATISTIK.....	12
SCB:s undersökningar av levnadsförhållanden (ULF/SILC)	12
SCB Grönytor i och omkring tätorter	12
Friluftsliv 2018- Svenska folkets friluftsvanor.....	12
Platsens betydelse för svenskt friluftsliv.....	12
Sveriges friluftskommun	12
Nationella folkhälsoenkäten – Hälsa på lika villkor	13
Region Skånes Folkhälsorapporter.....	13
ANDRA EXEMPEL	13
Kommittén för främjande av fysisk aktivitet.....	13
Svenskt friluftsliv	13
Luften är fri- friluftslivets år 2021.....	13

Inledning

Syftet med kunskapsbanken är att samla goda exempel, vägledningar, statistik och annat matnyttigt som kan underlätta arbetet med att förverkliga friluftslivspolitiken. Detta är ett första utkast till en kunskapsbank och innehållet kommer att förbättras medan Skånes friluftslivsplan är på remiss fram till 22 december 2022.

För att utveckla kunskapsbanken tar vi gärna emot förslag på goda exempel eller annat som kan vara värdefullt att ha med.

Samtliga webbadresser är hämtade [2022-09-23]

Ideella och kommersiella aktörer

Här samlas material som riktar sig i första hand till ideella och kommersiella aktörer, dvs till olika föreningar och företagare inom besöksnäringen.

Skånska exempel

Tourism matters! Strategisk färdplan för Skåne mot 2030

[Tourism matters! Strategisk färdplan för Skåne mot 2030 | Tourism in Skåne \(tourisminskane.com\)](https://www.tourisminskane.com/)

Vägledning och stöd

Vägledning om allemansrätten

[Allemansrätten – Välkommen ut i naturen \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se/allemanratten)

Turism på annans mark

LRF och Naturturismföretagarna har i samverkan med Visit Dalarna och Sveriges Jordägareförbund tagit fram en avtalsmall och en folder.

[Turism på annans mark - LRF](#)

Skåne som naturturismdestination- kommunikationsstrategi

Tourism in Skånes kommunikationsstrategi kring naturturism.

[Naturturism i Skåne | Tourism in Skåne \(tourisminskane.com\)](https://www.tourisminskane.com/)

Organiserat friluftsliv och naturturism i skyddad natur

Naturvårdsverkets vägledning är ett verktyg för förvaltare att stödja organisationer så att arrangemang som erbjuds anpassas utifrån områdets förutsättningar, de föreskrifter och den lagstiftning som finns, Organisationer och näringsidkare som organiserar friluftsanslag och naturturism kan ha nytta av vissa delar.

[Organiserat friluftsliv och naturturism i skyddad natur \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Arrangemang i naturen

Arrangemang i naturen riktar sig till arrangörer, exempelvis ideella organisationer och kommersiella aktörer som organiserar arrangemang i naturen, men även till länsstyrelser och markägare/rättighetsinnehavare.

Naturvårdsverkets syfte är dels att förtydliga relationen mellan de olika parterna, dels att ge stöd till dialog och samverkansprocesser kopplat till arrangemang och att bidra till miljömässigt hållbara arrangemang.

[Arrangemang i naturen \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Dialog om arrangemang i naturen

Dialog är ofta värdefullt för att genomföra ett arrangemang i naturen där många aktörer och intressen samspelar. Alla arrangemang är olika och behöver dialog som är anpassad efter dess förutsättningar och kommer därför att se olika ut.

Naturvårdsverket har samlat information och konkreta tips till dig som arrangerar av arrangemang i naturen, stora och små, för att hålla en konstruktiv dialog.

[Dialog om arrangemang i naturen \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Kommuner, region och myndigheter

Här samlas material som riktar sig i första hand till tjänstemän som arbetar i en kommun, region eller på myndighet.

Skånska exempel

Kristianstads kommun

Kristianstads kommun arbetar på att ta fram en Friluftslivsplan med kartläggning under perioden 2020–2022. Naturvårdsverkets metod för att kartlägga naturområden för friluftsliv används.

[Friluftslivsplan - Kristianstads kommun](#)

Lunds kommun

Lunds kommun tog 2021 fram sin Friluftsstrategi. Kommunen har även en Friluftsplän från 2020 där en tillhörande kartläggning av friluftslivsområden gjorts. Kartläggningen är utförd utifrån både Naturvårdsverkets metod och en egen äldre värderingsmetod från 2014 när kommunens Grönplan togs fram.

[Friluftsstrategi](#)

[Friluftsplän](#)

[Kartläggning](#)

Helsingborgs stad

Helsingborgs stad tog 2019 fram rapporten Naturområden för friluftsliv Kartläggning för Helsingborgs stad. Naturvårdsverkets metod användes.

[Kartläggning](#)

Handlingsplan för Skånes friluftsliv 2018–2021

Länstyrelsen Skåne (2018) *Handlingsplan för Skånes friluftsliv 2018–2021*

<https://www.lanstyrelsen.se/skane/tjanster/publikationer/handlingsplan-for-skanes-friluftsliv-2018-2021.html>

Grön infrastruktur

Länstyrelsens regionala handlingsplan med beskrivning och kartläggning av biologisk mångfald och ekosystemtjänster i Skåne samt prioriterade åtgärder inom insatsområden.

[Grön infrastruktur | Länstyrelsen Skåne \(lanstyrelsen.se\)](#)

Naturvärdesöversikt

Länstyrelsens kartläggning av regionalt värdefulla områden för biologisk mångfald. Ett planeringsunderlag som kan användas vid fysisk planering samt som en översikt för övrig naturvårdsplanering. Är ett komplement till Grön infrastruktur.

<https://www.lanstyrelsen.se/skane/samhalle/planering-och-byggande/naturvardesoversikt.html>

Regionplan för Skåne 2022–2040

Region Skånes strategiska plan för samordning av fysisk planering med syfte att skapa goda framtida livsmiljöer för alla i Skåne.

[Regionplan för Skåne 2022-2040 - Utveckling Skåne \(skane.se\)](#)

Sätt Skåne i rörelse

Satsningen Sätt Skåne i rörelse ska bidra till ett samhälle där fler barn och unga hittar rörelseglädje, är mer fysiskt aktiva och där jämlikheten i aktivitetsnivå och hälsa ökar.

[Sätt Skåne i rörelse - Utveckling Skåne \(skane.se\)](http://skane.se)

Vägledning och kunskapsstöd

Vägledning om allemansrätten

[Allemansrätten – Välkommen ut i naturen \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se)

Kommunal friluftslivsplanering.

Naturvårdsverkets vägledning och stöd för att planera friluftsliv

[Kommunal friluftslivsplanering \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se)

Kartlägga naturområden för friluftsliv.

Naturvårdsverkets vägledning om hur kommuner kan kartlägga naturområden som är lämpliga för friluftsliv. Kartläggningen bidrar till kommunernas underlag för fysisk planering.

[Kartlägga naturområden för friluftsliv \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se)

Grönplanering

Naturvårdsverkets Vägledning om grönplanering och Boverkets Grönplanera! – En vägledning om kommunal grönplanering

Grönplanering och grönplanen beskriver hur kommunen och andra aktörer ska bevara och utveckla bebyggelse, natur och landskap för att främja biologisk mångfald, klimatanpassning och människors hälsa.

[Grönplanera! – En vägledning om kommunal grönplanering - PBL kunskapsbanken - Boverket](http://pbl.kunskapsbanken.se)

[Vägledning om grönplanering \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se)

Ekosystemtjänster i den byggda miljön – vägledning & metod

Boverkets vägledning handlar om hur ekosystemtjänster och stadsgrönska kan tas tillvara och integreras i planering, byggande och förvaltning av den byggda miljön i städer och tätorter.

[Ekosystemtjänster i den byggda miljön – vägledning & metod - PBL kunskapsbanken - Boverket](http://pbl.kunskapsbanken.se)

Gör plats för barn och unga!

Målet med Boverkets vägledning är att förtydliga friytans betydelse för barns och ungas lek, lärande och hälsa, men också att ge vägledning om hur goda utemiljöer vid skola och förskola kan åstadkommas och utvecklas genom fysisk planering, utformning och förvaltning. Vägledningen är framtagen av Boverket har tillsammans med Movium vid SLU. Boverket har också tagit fram allmänna råd.

[Vägledning om barns och ungas utemiljö - Boverket](#)

Friyta vid skola och förskola

Boverkets allmänna råd (2015:1) om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet – Boverket

[Boverkets allmänna råd \(2015:1\) om friyta för lek och utevistelse vid fritidshem, förskolor, skolor eller liknande verksamhet - Boverket](#)

Planera för rörelse.

Boverkets exempel på hur den byggda miljön kan stimulera till fysisk aktivitet i vardagen.

[Planera för rörelse! - Boverket](#)

[Kortskrift - Planera för rörelse! - Boverket](#)

Skogsskötsel för friluftsliv och rekreation.

Skogsstyrelsen visar exempel på hur skogsskötseln kan anpassas till friluftsliv och rekreation.

[Skogsskötsel för friluftsliv rekreation - Skogsstyrelsen](#)

Skogssektorns gemensamma målbilder för god hänsyn till friluftsliv och rekreation.

Målbilderna gäller för områden där skogsbruk kan bedrivas med en hänsyn som riktas mot friluftsliv och rekreation. Målbilder finns för kommunikation, närskogar, friluftsskogar, uppehållsplatser samt stigar och leder.

[Målbilder för god miljöhänsyn - Skogsstyrelsen](#)

Tillgång till vardagsnära natur är bra för folkhälsan

Vardagsnära natur är en viktig resurs för alla människor och ger möjlighet till fysisk aktivitet, rekreation, vila och återhämtning samt ökad naturförståelse. Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten, Skogsstyrelsen och tre länsstyrelser har tillsammans tagit fram ett underlag för att öka kunskapen och förståelsen för hur vardagsnära natur kan bidra till en god och jämlik hälsa samt vad som kan göras.

[Tillgång till vardagsnära natur är bra för folkhälsan \(naturvardsverket.se\)](#)

Vägledning och webbutbildning om tillgängliga natur- och kulturområden.

Naturvårdsverkets och Riksantikvarieämbetets handbok i två delar om planering och process samt åtgärder och utformning för att tillgängliggöra natur- och kulturområden samt webbutbildning.

[Tillgängliga natur- och kulturområden \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se)

Nationellt ramverk för vandringsleder

[Nationellt ramverk för vandringsleder | Tourism in Skåne \(tourisminskane.com\)](http://tourisminskane.com)

Inrätta kommunala naturreservat.

Naturvårdsverket vägledning för att inrätta kommunala naturreservat.

[Inrätta kommunala naturreservat \(naturvardsverket.se\)](http://naturvardsverket.se)

Grönområden för fler – en vägledning för bedömning av närhet och attraktivitet för bättre hälsa,

Rapport: 2009:02, Statens folkhälsoinstitut

[Grönområden för fler - en vägledning för bedömning av närhet och attraktivitet för bättre hälsa \(norskfriluftsliv.no\)](http://norskfriluftsliv.no)

Planering för ökad och säker cykling

Boverkets Rapport: 2018:15, Lärande exempel på hur cykling har beaktats i samhällsplaneringen.

[Planering för ökad och säker cykling - Boverket](#)

Forskningsprojekt

Mistra Sport & Outdoors

Målsättningen för Mistra Sport & Outdoors är att skapa en rörelse för mer hållbar idrott och friluftsliv i samhället. Programmet ska etablera ett nätverksbaserat centrum för forskning, utveckling och policystöd kring hållbara lösningar inom idrott och friluftsliv.

[Mistrasportandoutdoors](http://mistrasportandoutdoors)

Friluftsforskning.se

En kunskapsnod för friluftsliv och naturturism. Här finns länkar till statistik och publikationer med mera.

<http://www.friluftsforskning.se/>

Statistik

SCB:s undersökningar av levnadsförhållanden (ULF/SILC)

Statistiken beskriver levnadsförhållanden för olika grupper i befolkningen 16 år och äldre i olika avseenden: boende, ekonomi, hälsa, fritid, medborgerliga aktiviteter, sociala relationer, sysselsättning och arbetsmiljö, trygghet och säkerhet.

[Undersökningarna av levnadsförhållanden \(ULF\) \(scb.se\)](#)

Resultat från 2021 års Undersökningar av levnadsförhållanden

[Kraftig ökning av vistelser i skog och mark under Covid-19-pandemin \(scb.se\)](#)

SCB Grönytor i och omkring tätorter

Statistiken beskriver grönstrukturen i de större tätorterna samt i vilken omfattning befolkningen har tillgång till grönområden. Statistiken produceras genom en kombinerad analys av satellitbilder och registerdata.

[Grönytor i och omkring tätorter \(scb.se\)](#)

Friluftsliv 2018- Svenska folkets friluftsvanor

Rapporten redovisar en nationell enkätundersökning över svenskarnas friluftsliv 2018. Undersökningen genomfördes i form av en postal enkätundersökning riktad till bosatta i Sverige i åldern 16 år och äldre under perioden september – november 2018. Resultatet går att bryta ner på länsnivå.

Fredman, Peter; Ankre, Rosemarie och Chekalina, Tatiana (2019). Friluftsliv 2018: nationell undersökning av svenska folkets friluftslivsvanor. Rapport 6887, Naturvårdsverket.

[Friluftsliv 2018 \(naturvardsverket.se\)](#)

Platsens betydelse för svenskt friluftsliv

Fördjupning av 2018 års friluftslivsenkät utifrån län och kommuntyp för att nå insikter om platsens betydelse.

Naturvårdsverket (2021). Platsens betydelse för svenskt friluftsliv- Fördjupning av 2018 års friluftslivsenkät utifrån län och kommuntyp. Rapport 7015, Naturvårdsverket

[Platsens betydelse för svenskt friluftsliv \(naturvardsverket.se\)](#)

Sveriges friluftskommun

Sveriges kommuner har en nyckelroll i att bevara och utveckla förutsättningarna för friluftslivet för både invånare och besökare. Sveriges friluftskommun är ett pris som årligen delas ut för att stimulera och uppmuntra kommunernas arbete med friluftsliv och baseras på en årlig undersökning om kommunernas arbete med friluftsliv.

Matscheke Ekholm, Hanna och Flintull Eriksson, Annika (2022). Sveriges friluftskommun 2022, Rapport 7050, Naturvårdsverket

[Sveriges friluftskommun \(naturvardsverket.se\)](#)

Nationella folkhälsoenkäten – Hälsa på lika villkor

Den nationella folkhälsoenkäten, Hälsa på lika villkor, är en nationell undersökning om hälsa, levnadsvanor och livsvillkor. Syftet med undersökningen är att visa hur befolkningen mår och följa förändringar i hälsa över tid.

Folkhälsomyndigheten står bakom undersökningen som genomförs vartannat år.

[Nationella folkhälsoenkäten – Hälsa på lika villkor — Folkhälsomyndigheten \(folkhalsomyndigheten.se\)](https://www.folkhalsomyndigheten.se)

Region Skånes Folkhälsorapporter

Region Skåne genomför regelbundet två olika folkhälsoenkäter riktade till den skånska befolkningen, Folkhälsoenkäten i Skåne och Folkhälsoenkät Barn och Unga i Skåne.

[Folkhälsorapporter - Utveckling Skåne \(skane.se\)](https://www.skane.se/utveckling)

Andra exempel

Kommittén för främjande av fysisk aktivitet

Sveriges regering har gett kommittén uppdraget att genom ett utåtriktat arbete öka den allmänna kunskapen om de positiva effekter som fysisk aktivitet bidrar till.

[Främjafys \(framjafys.se\)](https://www.framjafys.se)

Svenskt friluftsliv

Svenskt Friluftsliv är en paraplyorganisation för 27 ideella friluftsföreningar i Sverige som tillsammans har 1,6 miljoner medlemskap, varav ca 300 000 är barn och ungdomar. Tillsammans består organisationerna av närmare 7 000 lokala- och regionala föreningar. Svenskt Friluftsliv företräder de ideella friluftsföreningarna i Sverige och är talesperson gentemot regering, riksdag och myndigheter.

[Friluftslivet — en av Sveriges största folkrörelser \(svenskfriluftsliv.se\)](https://www.svenskfriluftsliv.se)

Luften är fri- friluftslivets år 2021

Under 2021 genomförde Svenskt Friluftsliv tillsammans med över 300 aktörer Friluftslivets år. På luftenarfri.nu finns intressant fakta kopplat till friluftsliv

[Luften är fri | Så gå ut och andas \(luftenarfri.nu\)](https://www.luftenarfri.nu)

